

**Балтина Алтынай Сапаровнаның 8D01401 (6D010800) – «Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынған «13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыру» тақырыбындағы диссертациясына ресми рецензенттің
ПІКІРІ**

№	Критерий	Критерийге сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымын негіздеу
1	Диссертация тақырыбы (бекіту күніне ғылымды дамыту бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес келеді)	1.1 Ғылымды дамыту бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі	Ғылымды дамыту бағыттарына және мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі. Диссертация тақырыбы Қазақстан Республикасының дене шынықтыру және спорт саласындағы мемлекеттік саясаты мен нормативтік-құқықтық актілеріне сәйкес келеді. Атап айтқанда, «Дене шынықтыру және спорт туралы» Қазақстан Республикасы Заңының, Қазақстан Республикасының дене шынықтыру мен спорт саласын дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасының талаптарына, сондай-ақ спорттық даярлық жүйесін реттейтін нормативтік құжаттарға сәйкес.
		1.2 Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама шеңберінде орындалды (бағдарлама атауы)	Дзюдо бойынша балалар мен жасөспірімдер спорт мектептеріне (БЖСМ) арналған бағдарлама, оның ішінде нормативтік сілтемелер, келесі қолданыстағы нормативтік құқықтық құжаттардың ережелері негізінде әзірленді: «Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345-ІІ Заңы (2026 жылғы 02 наурыздағы жағдай бойынша енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып); Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2014 жылғы 4 қарашадағы № 74 бұйрығымен бекітілген Спорттық іс-шараларды өткізу қағидалары (2025 жылғы 28

			тамыздағы № 164 өзгерістер мен толықтыруларды ескере отырып); Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрінің 2025 жылғы 14 шілдедегі № 129 бұйрығына 81-қосымша; сондай-ақ дене шынықтыру және спорт саласындағы қызметті реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері.
2	Ғылым үшін маңызы	2.1 Жұмыс ғылымға айтарлықтай <u>үлес қосады</u> және оның маңыздылығы жақсы <u>ашылған</u>	Диссертациялық жұмыста тақырыптың өзектілігін мен оның ғылыми-практикалық маңызы сендіре ашылған. 13-15 жас аралығындағы дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыру заманауи спорт ғылымы мен практикасының маңызды міндеті екендігі негізделген. Нәтижелердің теориялық және практикалық құндылығы, сондай-ақ олардың спорттық даярлық жүйесін жетілдірудегі маңызы айқын көрсетілген. Зерттеу нәтижелері жас дзюдошыларды даярлау теориясы мен әдістемесінің дамуына үлесін қосады. Ұсынылған ғылыми тұжырымдар мен әдістемелік ұсынымдар оқу-жаттығу үдерісін оңтайландыруға бағытталған және зерттеу барысында расталған, бұл олардың практикалық тиімділігі мен отандық спорт ғылымы үшін маңыздылығын көрсетеді.
3.	Дербестілік қағидаты	3.1 Дербестілік деңгейі 1) <u>жоғары</u> ; 2) орташа; 3) төмен; 4) дербестілік жоқ	Ізденуші зерттеу жұмысын ғылыми талаптарға сәйкес дербес орындаған және зерттеу барысында алынған нәтижелер мен тұжырымдарды өз бетінше негіздей алған. Автордың ғылыми ізденісі, өзіндік зерттеу ұстанымы мен талдауға қабілеттілігі жұмыстың мазмұнында айқын көрінеді.
4	Ішкі тұтастық қағидаты	4.1 Өзектілікті негіздеу 1) <u>негізделген</u> ;	Зерттеу тақырыбы заманауи спорт ғылымы мен практикасының сұраныстарына толықтай сәйкес

	2) негізделуде; 3) негізделмеген	келеді. Автор 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін тиімді ұйымдастыру мәселесінің маңыздылығын ғылыми негіздеп, сендіре дәлелдеген, тақырыптың теориялық және практикалық өзектілігін жан-жақты ашқан.
	4.2 Диссертацияның мазмұны тақырыпты көрсетеді: 1) <u>көрсетеді</u>; 2) ішінара; 3) анықталмаған	Диссертацияның құрылымы мен мазмұны зерттеу тақырыбына толықтай сәйкес келеді. Жұмыста қарастырылатын теориялық және практикалық мәселелер «13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыру» мәселесін жан-жақты ашып, диссертацияның мақсаты мен міндеттерін толығымен қамтиды.
	4.3 Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) <u>сәйкес келеді</u>; 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Жұмыстың мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді. Зерттеудің мақсаты: «13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың техникалық-тактикалық даярлығын жетілдіруге бағытталған оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыру бағдарламасын әзірлеу және оның тиімділігін педагогикалық эксперимент көмегімен негіздеу». Аталған мақсатқа жетудің алгоритмі ретінде келесі міндеттер анықталды: 1. 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың техникалық-тактикалық даярлығының қазіргі жағдайын талдау және оған әсер ететін негізгі факторларды анықтау; 2. Жасөспірім дзюдошылардың техникалық-тактикалық даярлығын жетілдірудің педагогикалық шарттары мен әдістемелік негіздерін теориялық тұрғыдан негіздеу; 3. Техникалық-тактикалық даярлықты жетілдіруге бағытталған оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыру бағдарламасының мазмұнын әзірлеу;

			4. Әзірленген бағдарламаның тиімділігін педагогикалық эксперимент барысында тексеру және нәтижелерін ғылыми тұрғыда дәлелдеу.
		4.4 Диссертацияның барлық бөлімдері мен негізгі ойлары логикалық тұрғыдан өзара байланысты: 1) <u>толығымен байланысты</u>; 2) байланысты; 3) байланыссыз	Диссертациялық жұмыстың барлық бөлімдері логикалық ретпен құрылған және өзара байланысты. Теориялық талдау, эмпирикалық зерттеу және қорытынды бөлім қойылған мақсат пен міндеттерге сәйкес келісілген және үйлесімді түрде байланысты, бұл жұмыстың мағыналық тұтастығын қамтамасыз етеді.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер дәлелденген және белгілі шешімдерге қатысты бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар</u>; 2) ішінара сыни тұрғыдан талданған; 3) сыни талдау жоқ	Докторант қолданыстағы теориялық және әдістемелік тәсілдерді сыни талдау негізінде 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыруға бағытталған жаңа шешімдерді ұсынған. Зерттеу нәтижелері ғылыми-әдістемелік принциптерді таңдаудың дұрыстығын және теориялық, педагогикалық және эмпирикалық әдістерді тиімді қолдануды растайды. Жаңашылдық, қағидаттар мен әдістер бұрыннан белгілі ой-пікірлермен салыстырылып, сыни талдаумен негізделген. Ұсынылған жаттығу үдерісінің тиімділігі педагогикалық эксперимент барысында дәлелденген.
5	Ғылыми жаңашылдық қағидаты	5.1 Ғылыми нәтижелер жаңа ма? 1) <u>жаңа</u>; 2) ішінара жаңа; 3) жаңа емес	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері мен ой-пікірлері толықтай жаңашыл. Нақтырақ айтсақ: 1. 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошыларда техникалық-тактикалық даярлығының тиімділігіне әсер ететін негізгі педагогикалық және

		психофизиологиялық факторлар анықталған. 2. 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың техникалық-тактикалық даярлығын жетілдіруге бағытталған оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыру бағдарламасы әзірленіп, оның құрылымы мен мазмұны негізделген. 3. 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың техникалық-тактикалық даярлығын тиімді қалыптастыру оқу-жаттығу үдерісіндегі сыртқы және ішкі факторларды кешенді ескеруді қажет ететіні дәлелденген. 4. Әзірленген оқу-жаттығу бағдарламасының тиімділігі педагогикалық эксперимент барысында расталған.
	5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма? 1) <u>жаңа</u>; 2) ішінара жаңа; 3) жаңа емес	Диссертациялық жұмыста жас дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыруға қатысты жасалған қорытындылар зерттеу нәтижелеріне толықтай сәйкес келеді және инновациялық сипатқа ие. Қорытындыда 13-15 жастағы жасөспірім спортшылардың дене шынықтыру және техникалық даярлығын жетілдірудің тиімді жолдары, оқу-жаттығу үдерісін ғылыми тұрғыдан негіздеп ұйымдастырудың ерекшеліктері, сондай-ақ ұсынылған әдістеменің практикалық тиімділігі жүйелі түрде ұсынылған. Зерттеу барысында алынған нәтижелер педагогикалық экспериментпен расталған, бұл олардың сенімділігі мен ғылыми негізділігін қамтамасыз етеді. Осыған байланысты диссертациялық жұмыстың қорытындылары толығымен жаңа деп бағаланады.

		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық және басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) жаңа; 2) ішінара жаңа; 3) жаңа емес	Диссертациялық зерттеуде ұсынылған техникалық және басқару шешімдері 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошыларда оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастырудың тиімділігін арттыруға бағытталған және жаңа деп бағаланады. Зерттеу барысында жаттығу жүктемелерін жоспарлауға, спортшылардың дене және техникалық даярлығын кезең-кезеңмен жетілдіруге, сондай-ақ оқу үдерісін басқару жүйесін оңтайландыруға қатысты ғылыми негізделген тәсілдер ұсынылды. Аталған шешімдер педагогикалық эксперименттің нәтижелерімен расталған, бұл олардың тиімділігі мен практикада қолдану мүмкіндігін көрсетеді. Осыған байланысты ұсынылған шешімдер жаңа және негізделген деп бағаланады.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	6.1 Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан маңызды дәлелдерге негізделген	Зерттеуші диссертациялық жұмыстың барлық қорытындыларын танымал ғылыми дәлелдермен негіздеп, негізгі нәтижелерін 12 ғылыми еңбекте жариялаған. Оның ішінде 3 мақала ҚР БҒМ Білім және ғылым саласындағы бақылау комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда, 1 мақала Scopus дерекқорында индекстелетін шетелдік басылымда, 7 мақала халықаралық ғылыми конференциялар материалдарының жинақтарында жарияланған, сондай-ақ 5 енгізу актісі ресімделіп, 1 оқу-әдістемелік бағдарлама әзірленген.
7	Қорғауға ұсынылатын негізгі ережелер	Келесі сұрақтарға әр ереже бойынша бөлек жауап беру қажет: 7.1 Ереже дәлелденген бе?	Зерттеу жұмысында бірнеше қағидат ғылыми тұрғыдан негізделіп, логикалық құрылымдалған және дәлелденген. Атап айтқанда: 7.1. Әр қағидаттың нақты негіздемесі бар. 7.2. Олар тривиалды емес.

		1) <u>дәлелденген</u>; 2) дәлелденген деуге болады; 3) дәлелденбеген деуге болады; 4) дәлелденбеген 7.2 Тривиалды ма? 1) иә; 2) <u>жоқ</u> 7.3 Жаңа ма? 1) <u>иә</u>; 2) жоқ 7.4 Пайдалану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) <u>кең</u> 7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) <u>иә</u>; 2) жоқ	7.3. Зерттеуші қол жеткізген ғылыми нәтижелер «13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыруы» жаңа проблемасы бойынша ғылыми талдау жүргізу және авторлық қорытындыларды тұжырымдаумен анықталады; 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастырудың құрылымдық ерекшеліктері айқындалған; оқу-жаттығу үдерісін тиімді ұйымдастырудың құрылымдық-мазмұндық бағдарламасы әзірленген; сондай-ақ, жас дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін жетілдіруге бағытталған әдістеме жасалып, оның тиімділігі тәжірибелік-эксперименттік жұмыс барысында расталған. 7.4. Зерттеу қағидаттарын қолдану деңгейі кең. 7.5. Диссертацияның негізгі қағидаттары мен қорытындылары ғылыми еңбектерде жарияланып, енгізу актілерімен расталған.
8	Дәйектілік қағидаты. Дереккөздер мен ұсынылған Ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістемені таңдау негізделген немесе әдістеме нақты баяндалған: 1. <u>иә</u>; 2. жоқ	Әдістемені таңдау негізделген, әдістеме нақты баяндалған. Диссертациялық жұмыста автор зерттеу міндеттерін шешу үшін әртүрлі зерттеу әдістерін дұрыс таңдаған. Теориялық талдау барысында ғылыми әдебиеттерді мазмұнды талдау және салыстырмалы талдау әдістері қолданылды. Эксперимент кезеңінде 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісінің тиімділігін анықтау үшін педагогикалық бақылау, тестілеу және эксперимент әдістері қолданылған. Алынған нәтижелерді өңдеуде математикалық-статистикалық әдістер қолданылып, бұл зерттеу

		нәтижелерінің дәйектілігі мен сенімділігін қамтамасыз еткен.
	8.2 Диссертациялық жұмыстың нәтижелері компьютерлік технологияларды, сондай-ақ деректерді өңдеу және түсіндіру әдістерін қолдана отырып, ғылыми зерттеулердің заманауи әдістерін қолдана отырып алынған: 1. <u>иә</u>; 2. жоқ	Диссертациялық жұмыста зерттеу нәтижелерін алу және талдауда компьютерлік технологиялар мен деректерді статистикалық өңдеудің заманауи әдістері қолданылған. Бұл деректердің дәлдігін арттыруға, сондай-ақ алынған нәтижелерді ғылыми тұрғыдан негіздеуге және түсіндіруге мүмкіндік берген.
	8.3 Теориялық тұжырымдар, модельдер, анықталған байланыстар мен заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен расталып, негізделген (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық экспериментпен расталады): 1. <u>иә</u>; 2. жоқ	Диссертациялық жұмыста ұсынылған теориялық қорытындылар мен бағдарлама педагогикалық эксперимент нәтижелерімен негізделген және олардың дәйектілігі мен тиімділігі іс жүзінде расталған. Жүргізілген эксперимент зерттеу нәтижелерінің ғылыми негізділігін қамтамасыз етіп, алынған деректердің сенімділігін растаған.
	8.4 Маңызды дәлелдер ғылыми әдебиеттерге нақты және дәйекті сілтемелермен	Ізденуші диссертациялық жұмыста беделді ғылыми әдебиеттерге сілтемелер жасау арқылы пайдаланылған маңызды деректердің дәйектілігін растаған.

		расталған. Ғылыми әдебиеттерге өзекті және негізделген сілтемелермен <u>расталған/ішінара</u> расталған/ расталмаған.	
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолу үшін <u>жеткілікті/</u> жеткіліксіз.	Тақырыпқа сәйкес келетін әдебиеттер тізімі дұрыс және жеткілікті көлемде қолданылған.
9	Практикалық құндылық қағидаты	9.1 Диссертация теориялық құндылыққа ие: 1. <u>иә</u> ; 2. жоқ.	Диссертациялық жұмыста 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастырудың теориялық қағидаттары нақтыланып, спорттық дайындық теориясы мен әдістемесіне қатысты бірқатар ғылыми қорытындылар ұсынылған. Зерттеу нәтижелері жас спортшыларды даярлау жүйесінің теориялық негіздерін толықтырып, оның ғылыми-әдістемелік базасын жетілдіруге ықпал етеді.
		9.2 Диссертацияның практикалық құндылығы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1. <u>иә</u> ; 2. жоқ.	Диссертацияның практикалық құндылығы бар, ал зерттеу нәтижелері мен әдістемелік ұсынымдар спорт мектептері мен секциялары жаттықтырушыларының практикалық қызметінде қолдануға ұсынылады, сонымен қатар дене шынықтыру және спорт мамандарын даярлау үдерісінде, оқу пәндерінің мазмұнын жетілдіруде, сондай-ақ оқу-әдістемелік құралдар мен бағдарламаларды әзірлеу кезінде қолданылуы мүмкін.
		9.3 Практикалық ұсынымдар жаңа: 1. <u>толығымен</u> <u>жаңа</u> ;	Диссертациялық жұмыста берілген практикалық ұсынымдар 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін

		2. ішінара жаңа; 3. жаңа емес. 3. не новые.	ұйымдастырудың инновациялық тәсілдеріне негізделген. Бұл ұсынымдар бұрын спорттық даярлық тәжірибесінде кеңінен қолданылмаған, сондықтан олар ғылыми жаңашылдыққа ие және дербес әзірленген практикалық шешімдер ретінде бағаланады. Зерттеу нәтижелері республика деңгейінде таратуға ұсынылады.
10	Жазу, рәсімдеу сапасы	Академиялық сапасы: 1. жоғары; 2. орташа; 3. орташадан төмен; 4. төмен.	Диссертацияның академиялық сапасы жоғары. Жұмыс ғылыми стильде жазылып, рәсімделген. Жұмыс теориялық-әдіснамалық және әдістемелік тұрғыдан толықтай аяқталған зерттеу болып саналады.
11	Диссертациялық жұмысқа ескерту	Диссертациялық жұмыста 13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу процесін ұйымдастыру мәселелері жеткілікті дәрежеде жан-жақты ашылған. Сонымен қатар, спорттық біліктілік деңгейі мен спортшылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, жаттығу жүктемелерін дараландыруға қатысты жекелеген қағидалар неғұрлым егжей-тегжейлі ұсынылуы мүмкін еді. Әдебиеттерге шолу бөлімінде отандық және шетелдік дереккөздердің елеулі саны қарастырылған. Дегенмен, жас дзюдошылардың техникалық-тактикалық даярлығы мәселелеріне арналған соңғы жылдардағы заманауи шетелдік жарияланымдарды кеңірек пайдалану ұсынылады. Көрсетілген ескертпелер ұсынымдық сипатта болып табылады және диссертациялық жұмыстың ғылыми құндылығын, оның теориялық және практикалық маңыздылығын төмендетпейді.	
12	Докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша мақалаларының ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы	Докторанттың ғылыми жарияланымдары диссертациялық зерттеудің негізгі нәтижелері мен қағидаларын көрсетеді. Зерттеу нәтижелері Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған ғылыми басылымдарда, сондай-ақ Scopus халықаралық деректер базасында индекстелетін шетелдік рецензияланатын басылымда жарияланған, бұл алынған нәтижелердің ғылыми маңыздылығын айғақтайды. Жарияланымдардың ғылыми деңгейі философия докторы (PhD) дәрежесін алу	

	түрінде қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбына қатысты әрбір мақаласының ғылыми деңгейіне жеке-жеке баға береді).	үшін қойылатын талаптарға сәйкес келеді.
13	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгілік ереженің 28-тармағына сәйкес).	Балтина Алтынай Сапаровнаның «13-15 жастағы жасөспірім дзюдошылардың оқу-жаттығу үдерісін ұйымдастыру» тақырыбындағы, «8D01401 (6D010800) — Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылған диссертациялық жұмысы мазмұны мен рәсімделуі жағынан «Ғылыми дәрежелерді беру қағидаларының» талаптарына толық сәйкес келеді, ішкі тұтастығы мен аяқталғандығы бар біртұтас ғылыми зерттеу болып табылады, ал оның авторы «8D01401 (6D010800) — Дене шынықтыру және спорт» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық деп саналады.

Ресми рецензент:

педагогика ғылымдарының кандидаты,
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық
университетінің «Дене шынықтыру және
спорт» кафедрасының аға оқытушысы

Шепетюк Н.М.

РАСТАЙЫМЫН

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ Ғылыми кадрларды
дәрежелерді беру және аттестаттау басқармасының басшысы

ЗАВЕРЯЮ

Технический специалист управления подготовки и аттестации
научно-педагогических кадров КазНУ им. аль-Фараби

 25.06.2026 ж./г.

05.06.2026